

Trang Tham Luận

Tâm Thư

**Của Huynh Trưởng cấp Tín
Quảng Pháp TRẦN MINH TRIẾT**

**Về việc đặt lại vấn đề vị trí thống thuộc
của GDPTVN tại Hoa Kỳ
trong lòng Giáo Hội Phật Giáo Việt
Nam Thống Nhất (HN)**

LTS : Sau Đại hội lần thứ nhất của GDPTVN HN, dựa trên thành quả tinh thần của ĐH đã khẳng định, Htr Quảng Pháp – Trần Minh Triết một lần nữa xác tín lập trường và mạnh dạn đề đạt ý kiến của mình trong bức tâm thư gửi ACE Lam viên bên Hoa Kỳ trước khi Đại Hội VI được khai diễn từ 30/6 đến 03/7/2000. Sen Trắng xin được đăng nguyên văn bức Tâm Thư để ACE tham luận và giữ vững lập trường.

Tổng Quát: Chúng ta ai cũng rõ, lịch sử GDPTVN từ sơ khai là Ban Đồng Ấu (thập niên 30), đến Đoàn Phật Học Đức Dục, rồi tiếp tục phát triển thành các đơn vị Gia Đình Phật Hóa Phổ (thập niên 40); đến năm 1951 cải danh thành GDPT. Danh xưng này tồn tại cho đến nay theo đà phát triển sâu rộng của tổ chức từ cấp địa phương, khuôn hội, tỉnh, miền, toàn quốc và lan ra khắp thế giới.

Bất cứ ở thời điểm nào trong suốt quá trình từ thành lập đến phát triển đó, bao giờ tổ chức GDPT cũng trực thuộc, gắn bó với giáo đoàn Phật Giáo Việt Nam do Chư Tôn Đức Giáo Phẩm lãnh đạo, cho dù giáo đoàn đó là Hội PG cấp tỉnh, cấp miền, Tổng Hội cấp quốc gia, là Giáo Hội. Điểm đậm nét trong lịch sử là tổ chức GDPTVN trong nhịp độ phát triển cùng sự phát triển thăng trầm của giáo đoàn PGVN, bao giờ GDPTVN cũng thống thuộc giáo đoàn cấp cao nhất, một giáo đoàn không những đại diện cho tuyệt đại đa số quần chúng Phật tử theo sự công cử đại chúng nội bộ mà và có tính cách pháp nhân theo luật pháp quốc gia.

Điểm nổi bật khác, cũng qua lịch sử quá khứ, là GDPTVN luôn luôn giữ vững **tính thống nhất bất khả phân** của tổ chức cho dù thời thế gây nhiều chướng duyên cho đất nước, dân tộc và cho cả giáo đoàn tối cao trong nước. Tính thống nhất bất khả phân này biểu hiện rõ ràng dưới hai dạng hành hoạt của GDPTVN:

- **Thống nhất bất khả phân với giáo đoàn Phật Giáo**
- **Thống nhất bất khả phân trong bản thể tổ chức Gia Đình Phật Tử.**

Tôn chỉ thống nhất bất khả phân này đã trở thành truyền thống, là kim chỉ nam giúp GDPTVN vượt qua bao cam go, thử thách; sát cánh cùng giáo đoàn trong việc hộ pháp, giữ đạo khi Phật Giáo bị trừ dập; cùng đồng bào

tranh đấu cho những khát vọng chính đáng; dựng xây những thế hệ thanh thiếu niên lương hảo. Thử nhìn vài mốc điểm lịch sử: thời Pháp thuộc, đất nước bị chia thành 3 miền, có đến 3 Hội Phật Giáo Bắc, Trung, Nam bị kiểm tỏa bởi Đạo Dụ số 10, GDPTVN vẫn nỗ lực tổ chức các Đại Hội Toàn Quốc để thống nhất và kiện toàn đội ngũ. Từ năm 1954, đất nước chia đôi lâu dài. Ở miền Nam VN, dù gọi là quốc gia độc lập, chế độ Ngô Đình Diệm vẫn tiếp tục áp dụng Đạo Dụ số 10, lại bạc đãi, kỳ thị Phật Giáo. Cuộc đấu tranh của Phật Giáo bùng nổ. Suốt giai đoạn gian nan khốc liệt này, GDPT luôn sát cánh với Giáo Hội, với đồng bào Phật tử. Rồi nhà Ngô bị lật đổ, tướng Nguyễn Khánh lên, Hiến Chương Vũng Tàu bị xé bỏ. Cụ Trần văn Hương thay thế, cũng chẳng ưa gì Phật Giáo. Kế đến tướng Nguyễn Văn Thiệu lập chính phủ quân đội, dùng Sắc luật 23/67 để phân tán lực lượng GHPGVNTN thành hai khối Ấn Quang và Việt Nam Quốc Tự, nhưng GDPT vẫn kiên cố một khối, trung trinh với Giáo Hội chính truyền.

Sau năm 1975, Cộng Sản chiếm trọn đất nước, cùng làn sóng đồng bào lánh cư, các đơn vị GDPT lần lượt nở rộ khắp thế giới. Và với 2 đặc điểm tôn chỉ kể trên, GDPT ở hải ngoại vẫn quy về một mối và vẫn tự khép mình thống thuộc trong lòng GHPGVNTN truyền thống ở quê nhà, dù GH này đã và đang bị chính quyền đương tại tìm cách dập xóa, bác bỏ tư cách pháp nhân xưa nay. Ngày 29-12-1981, Nhà Nước Cộng Sản ký Quyết Định thành lập GHPGVN (không có chữ Thống Nhất), chuẩn phê Hiến Chương và công nhận Ban Lãnh Đạo của GH này. Cố nhiên, có GH mới, Nhà Nước chắc bằm GDPT kỳ cựu xưa giờ đương nhiên phải khép mình thống thuộc mới có hoàn cảnh thuận tiện sinh hoạt. Nhưng ý đồ này không dễ dàng thành tựu. Nhà Nước đã áp lực GHPGVN (mới) ra Thông Bạch 114, và sợ không kết quả lại ra tiếp Chỉ Thị 062 để khẳng định lập trường khai tử GDPTVN. Trước những biến cố quan trọng, giữa hoàn cảnh khắc nghiệt này, vấn đề vị trí thống thuộc của GDPTVN tại Hải ngoại nói chung và Hoa Kỳ nói riêng đối với GH Truyền Thống (GH Truyền Thống) và sự liên hệ về mặt tổ chức đối với GDPTVN Gốc được đặt ra và cần được giải quyết dứt khoát.

Thử tìm hiểu và phân tích tình hình GHPGVNTN và GDPTVN trong Nước:

Ai cũng thừa biết rằng bất cứ một tổ chức, đoàn hội nào - dù là chính trị, kinh tế, giáo dục, khoa học hay tôn giáo - muốn hoạt động công khai cũng đều cần có **tính cách pháp lý**. Nhưng đặc biệt trong lãnh vực thuộc các quyền tự do về chính trị (như đòi độc lập, tự chủ,...) và tự do tín ngưỡng, đôi lúc tính pháp lý chưa hẳn là yếu tố trọng yếu của các loại tổ chức này. Đã có nhiều tổ chức chính trị và tôn giáo, thoạt đầu, không được phép hoạt động; họ vẫn cứ tiến hành, dân hỏi thu phục được quần chúng, trở thành thế lực đại diện và bày tỏ được nhu cầu cấp thiết và khát vọng sâu xa của đa số quần chúng thì các tổ chức này sẽ **có chính danh**. Và sớm muộn gì tổ chức này cũng đạt được tính pháp lý, hoặc do chính quyền đương tại nhượng bộ hay chính thức công nhận, hoặc tổ chức chiếm lĩnh được quyền lực đất nước rồi tự tạo pháp lý cho mình. Nói tóm lại 2 đặc **tính pháp lý và chính danh** thường đi chung với nhau và giữ cho tổ chức dễ dàng hoạt động và có giá trị tồn tại lâu bền. Có rất nhiều trường hợp nhiều tổ chức trước kia

đã được hợp pháp hoá động; về sau bị đặt ngoài vòng pháp luật, nghĩa là mất tính pháp lý, nhưng tổ chức vẫn tồn tại dai dẳng trong quần chúng nhờ tính chính danh. Đó là trường hợp các đảng phái yêu nước trong thời chống đế quốc, thực dân; hay các giáo đoàn tôn giáo ở Việt Nam xưa nay.

Trở lại tình trạng Giáo Hội PGVNTN và GDPTVN hiện ở trong nước. Tính pháp lý của các tổ chức này đã và đang bị Nhà Nước Cộng Sản giải bỏ hiệu lực. **Nhưng trước sức mạnh vô hình và có trên thực tế là tính chính danh**, người Cộng Sản không sao loại bỏ được, họ đành lập ra những tổ chức đồng dạng, hay na ná - trên danh xưng - mà ta tạm gọi là «quốc doanh», với âm mưu thay thế các cơ chế Phật Giáo truyền thống lâu đời bám rễ trong lòng và trong cuộc sống quần chúng.

Loại bỏ tính chính danh, đương nhiên Nhà Nước Cộng Sản chịu thua, bởi vì nó như một dạng luật bất thành văn, mà nôm na ta gọi là "phép vua thua lệ làng". Còn loại bỏ tính pháp lý, người Cộng Sản cũng lúng túng, vì cao hơn những sắc luật hành chính xã hội, còn có luật Hiến Pháp quy định tự do tín ngưỡng, và ngoài Hiến Pháp quốc gia còn có Hiến Chương Liên Hiệp Quốc công nhận các quyền tối thượng của con người, gọi tắt là nhân quyền. Mà Nhà Nước CSVN là một thành viên của LHQ, vi phạm nhân quyền sẽ bị thế giới lên tiếng hoặc can thiệp. Chính vì lúng túng trên cơ sở pháp lý và hiến định, người Cộng Sản liền chiêu dụ, áp lực các Tăng lữ, Cư Sĩ cũ đồng thời đưa người mới của Đảng đứng ra cầm đầu những tổ chức Giáo Hội và GDPT quốc doanh để ngụy tạo CS cũng tôn trọng tự do tín ngưỡng, tự do lập hội hầu che mắt quần chúng và thế giới. Nhưng làm thế cũng thất bại, vì nếu đại đa số hay một số quần chúng vẫn muốn tổ chức cơ thể, cơ sở sinh hoạt tín ngưỡng riêng biệt của họ, không như loại "quốc doanh", thì khi Nhà Nước cứ tìm cách khống chế hay bức tử rõ ràng là vi luật, vi hiến.

Đứng trên lập trường xác tín tính chính danh và tính pháp lý minh nhiên như thế, các bậc Tôn Đức, các vị Cư Sĩ, các Huynh Trưởng, tầng lớp đồng bào Phật tử bất khuất ở quê nhà đã kiên cường bảo vệ và duy trì tổ chức GHVNTN và GDPTVN; đòi hỏi chính đáng Nhà Nước miễn xâm phạm giáo quyền, trả lại các giáo sản... Chúng ta ở quốc ngoại, là người ly hương vì nạn Cộng Sản hay thuộc thế hệ con em của cha anh lánh nạn CS, đều thấy dã tâm CS phá hoại Phật Giáo, bất chấp nhân quyền, chúng ta cũng đồng thuận với lập trường xác tín của Phật Giáo quê nhà nói trên. Nghĩa là chúng ta vẫn và chỉ công nhận thực thể Giáo Hội Mẹ và Gia Đình Phật Tử Gốc ở quê nhà là chính truyền, chính quy, hợp pháp, trong đó có chúng ta thống thuộc hay là thành viên.

Biết lực lượng các tôn giáo là cản ngại lớn cho chủ thuyết và chế độ, Cộng Sản không ngừng bách hại các tôn giáo,

trong đó có Phật Giáo. Nhiều Tăng Ni, Phật tử đã bị tù ngục, hành hạ, bỏ thân. Giáo Hội Chính Truyền và Chư Tôn Túc lãnh đạo GH từng giờ từng phút đấu tranh dành lại lẽ phải, đồng thời cũng chờ đợi số phận bị bức tử không rõ lúc nào. Và bởi không sao lường được sự thâm độc của Cộng Sản, Chư Tôn Túc đã dùng **giải pháp phân thân, phân nhiệm**: lập một Giáo Hội Truyền Thừa với Văn Phòng II Viện Hóa Đạo ở hải ngoại (QĐ số 027 VP Lưỡng Viện VHĐ ký bởi HT Huyền Quang ngày 10-12-92).

Giả sử, trong trường hợp họa vô đơn chí xảy ra cho PGVN, là người Cộng Sản không sao bức tử được cơ chế Giáo Hội Chính Truyền nên tìm cách khống chế, tù đày hay bức tử Chư Tôn Túc lãnh đạo (như HT Huyền Quang, Quảng Độ, Thượng Tọa Tuệ Sĩ, Trí Siêu, v.v...) hầu làm cho GH không còn nhân sự và tự nhiên sẽ hết hoạt động, mất hiệu lực và đi đến giải thể. Vậy thì sự hiện hữu của Giáo Hội Truyền Thừa quả là một tính toán khôn khéo và để gánh vác trọng trách lịch sử, đó là sự tồn vong của PGVN và hạnh phúc an lạc của dân tộc. GH Truyền Thừa như một cánh tay nối dài, một pháp thân trải rộng của GH Chính Truyền, có vai trò như một GH Chính Truyền lưu vong; vừa điều phối, hướng dẫn sinh hoạt tâm linh của Phật tử VN tại hải ngoại; vừa giữ vai trò đối ngoại để tranh đấu cho sự trường tồn của Phật Giáo VN trong đó có sinh mạng của Chư Tôn Túc luôn bị đe dọa chỉ vì sẵn sàng hy hiến xả thân cho Đạo Pháp và Dân Tộc. Cũng chính vì tầm mức quan trọng như thế nên Đại Lão Hòa Thượng Thích Đôn Hậu, Chánh Thư Ký Xứ Lý Viện Tăng Thống GHPGVNTN ở quê nhà, trong Tâm Thư đề ngày 10-9-91 gửi Tăng Ni VN Hải Ngoại có viết những lời thống thiết: "... Nay tôi có mấy lời tâm huyết gửi đến quý vị: vì rằng, năm nay tôi đã xấp xỉ cửu tuần, sự sống có thể ngừng lại bất cứ lúc nào và sự từ già anh em

trong trọng trách của mình cũng chưa kỳ hẹn được nên tôi thiết tha kêu gọi quý vị phải phát huy hơn nữa bản thể của Tăng Già mà đoàn kết hòa hiệp, hãy cùng nhau thể hiện tinh thần tương kính, tương thuận, tương giáo, tương sám như luật dạy. Hãy vị sự tồn tại của Giáo Hội, vì sự quang vinh của Đạo Pháp và Dân tộc mà gạt bỏ những quan điểm dị biệt để cùng nhau hoằng dương chánh pháp, làm được nhiều phật sự cụ thể, hữu ích và lớn lao hơn nữa như có nhiều vị đã thực hiện..."

Về phía Tăng Ni, Giáo Hội thì có sứ mạng và sự khuyến tấn như thế. Còn phía đại gia đình Áo Lam ra sao?

Những trở trở về vị trí thống thuộc của GDPTVN tại Hoa Kỳ trong lòng GHPGVNTN:

Ở trên, chúng tôi vừa phân tách 2 đặc tính pháp lý và chính danh mà GHPGVNTN đã có và được công nhận xưa nay. Theo Hiến Chương của GH (ký ngày 18-7-76), trong GH có Tổng Vụ Thanh Niên mà GDPT Vụ là một

thành phần. Trong Nội Quy GDPTVN Gốc ở quê nhà xưa nay cũng như ở hải ngoại đều xác tín sự thống thuộc vào Giáo Hội Mẹ. Thế mà đến nay, vị trí thống thuộc này vẫn còn 2 điều chưa ổn:

- **Thứ Nhất:** Giáo Hội Truyền Thừa ở Hải Ngoại (với VP II-VHĐ) được GH Mẹ ở VN công cử và xác lập. Nếu GD chúng ta đã chịu sự thống thuộc GH Mẹ, thì trên nguyên tắc tức phải chịu thống thuộc Giáo Hội Truyền Thừa. Đến nay GDPTVN tại Hoa Kỳ vẫn một mặt xác nhận ở trong mạng mạch của GH, trung kiên với GH, nhưng trên danh xưng, trên tiêu đề các văn thư cũng như thực tế liên hệ hành chánh, chúng ta vẫn chưa dính dáng đến GH Truyền Thừa.
- **Thứ Hai:** GD Hoa Kỳ là một tổ chức cấp quốc gia, có giấy phép sinh hoạt, có Nội Quy, Quy Chế Huynh Trưởng riêng, dù rằng tu chính từ các Văn bản truyền thống, cho khế hợp hoàn cảnh thời đại và địa dư. Tình trạng hiện nay, cả tổ chức GDPT Gốc ở trong nước và tổ chức GDPT tại Hoa Kỳ đều thống thuộc trong Giáo Hội Mẹ. Vậy sự liên hệ giữa 2 tổ chức GD này ra sao? - theo hàng ngang; hay hàng dọc (có nghĩa GD Gốc ở VN cao hơn, vị thế chỉ đạo), hay độc lập tự trị, tự quản?

Chúng tôi đề nghị Đại Hội bỏ ít thời gian để giải quyết dứt khoát 2 câu hỏi trên, lâu nay vẫn làm ray rứt nhiều huynh trưởng và cũng gây trở ngại trong sinh hoạt nhiều đơn vị GD địa phương, nhất là khó trả lời ổn thỏa với các em trong khóa huấn luyện về nguyên tắc hành chánh, về cách viết tiêu đề văn thư, v.v...

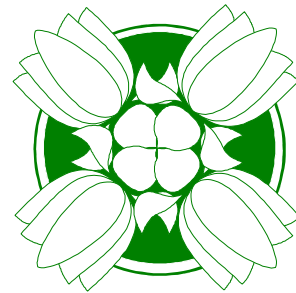
Thử tìm giải pháp: Chúng tôi biết đây là một vấn đề vô cùng phức tạp và tế nhị, có thể đưa đến những tranh luận gay go. Do đó, để Anh chị Huynh trưởng đỡ tốn thời giờ, bớt phần nhọc công luận sự, chúng tôi xin dẫn ra nhiều ý kiến thu góp được mà chúng tôi cho là chủ yếu và trọng tâm của vấn đề. Đồng thời, chúng tôi cũng không thể để lửng vấn đề, chúng tôi xin cũng mạo muội đưa ra nhận xét, ý kiến của chúng tôi. Nếu có gì thiếu sót, thành thật xin Quý HT Đại Biểu bố tức và góp ý. Chúng tôi xin đi vào vấn đề.

Qua các Văn bản và tin tức đã gửi đi, ai cũng rõ, vị trí trung kiên, lập trường trung trinh nhất quán và bất biến của GDPTVN tại Hoa Kỳ đối với GH Chính Thống xưa nay vẫn như nhất, nhưng sự thống thuộc với GH Truyền Thừa tại Hoa Kỳ vẫn còn nhiều trục trặc. Do nhiều nguyên do:

1. Phía BHD.TU.GDPT tại HK cho rằng câu viết "GH cần có một BHD.TU" trong bản Quyết Nghị Thường Niên Lần Thứ Nhất nhiệm kỳ 2 của GH TrTh làm tổn thương GDPT tại Hoa Kỳ vốn là một chi phần của GDPTVN cố hữu đã hiện hữu trong lòng GH xưa nay. Phía GH Truyền Thống xác nhận chữ "cần có" không mang nội dung bác khước vị trí và vai trò vốn có của GD, mà chỉ xác minh một nhu cầu. Và GD đó phải là một thực thể rõ nét, có thể phân biệt được với bất kỳ đơn vị GD nào đang thuộc các GH khác với
2. BHD.TU GDPT tại HK cũng nêu lý do vì tình trạng có quá

nhiều Tông, Hệ Phái, Giáo Hội PGVN tại hải ngoại chưa thực hiện được sự hòa hiệp. Các đơn vị GDPT sinh hoạt trong chùa nào, GH nào, đều phải nhận chịu ảnh hưởng trực tiếp quan điểm và cách điều hành của chư Tăng sở tại. Nếu khế các đơn vị này vào một mối, các đơn vị đó sẽ "bị động". Nên tạm thời đi theo đường lối "trung đạo", nghĩa là vẫn trung bình với GH Mẹ ở quê nhà nhưng không đứng dưới danh xưng GH Truyền Thống, thì các đơn vị GDPT ở HN mới giữ được tình Lam bền chặt, bảo tồn được tính bất khả phân truyền thống.

Vấn đề thống thuộc vẫn còn bế tắc.

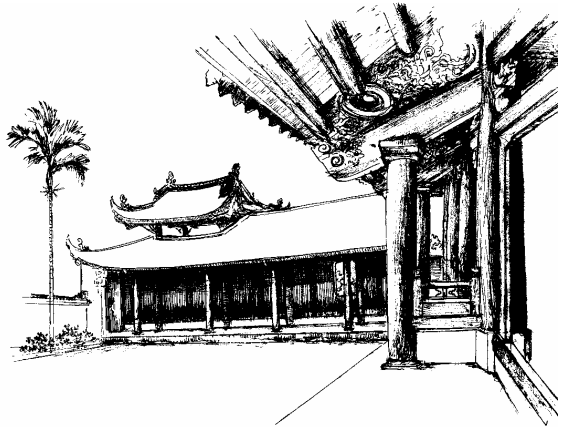

Nhận xét & ý kiến: Từ tháng 8/97 đến nay, kể từ khi sự việc bất ưng xảy ra, thời gian chưa phải là dài, nhưng mọi tâm tư ưu lự của 2 phía, các Chư Tôn hữu trách của GH Truyền Thống cũng như các HT trong BHD.TU lẫn các HT quan tâm khác, phải nói là đã lắng đọng. Phần vì tâm hỷ xả của Chư Tăng, lòng trọng Phật kính Tăng của người Phật tử. Phần vì phật sự hải ngoại đa đoan, nào lẽ lạc, nào đối ngoại (kêu gọi nhân quyền...), lại phải quan tâm và hồi ứng mọi diễn biến tình hình PG trong nước thật cấp bách (giải trừ pháp nạn, GDPT nạn...), công tác cứu lự lữ xây đến. Quý Thầy lẫn Đệ Tử phải cùng đứng bên nhau làm việc. Sinh hoạt các đơn vị GDPT.HN cũng đều đặn, bình thường. Điều này chứng tỏ, tình Lam không hề sức mẽ, quý Chư Tôn Giáo Phẩm trong GH Truyền Thống biết chúng ta là đứa con trung kiên, là một lực lượng hộ pháp, vẫn chờ đợi sự thống thuộc minh danh của chúng ta. Nếu ý thức vai trò và sứ mạng lịch sử của GH Mẹ lẫn GH Truyền Thống trong giai đoạn khó khăn này, phải đối đầu không những với các thế lực vô minh mà cả với những sự phân tán, thiếu thống nhất của tổ chức của các Chư Tăng trong và ngoài nước do nhiều chướng duyên chưa tháo gỡ được, trong khi sinh mạng của GH quê nhà như chỉ mảnh treo chuông, chúng ta nên quy hợp GDPT-HN thống thuộc vào GH Truyền Thống. Như thế chúng ta có chỗ dựa chính đáng, hợp tình, hợp lý; lại một phần yểm trợ thêm sức mạnh cho GH Truyền Thống trong lúc mới khai sinh non trẻ. Chúng tôi cũng tin tưởng tuy ở hải ngoại có nhiều hệ, tông phái trong sinh hoạt PG của các cộng đồng VN, nhưng bao giờ các thực thể tưởng như đa nguyên đó vẫn một lòng ưu tư, hỗ trợ và đáp ứng tiếng vọng từ GH và đồng bào quê nhà. Sự hỗ tương trong lẽ lạc, trong cuộc đấu tranh chung, trong sự tương kính và liên lạc thường xuyên giữa quý Chư Tôn trong các Tông Hệ cho thấy cảnh trăm hoa đua nở trong cách tổ chức của Phật giáo ở hải ngoại chưa hẳn là điều để lo buồn. (Tại sao không lo buồn, chúng tôi sẽ phân tích thêm trong đoạn sau). Có nhiều vị cho hiện cảnh này là dù không đồng "danh" nhưng vẫn đồng nhất "tướng". Do đó, chúng tôi vẫn không bi

quan điều việc giải tỏa khó khăn bảo toàn tính bất khả phân của GDPT. Khó khăn này, nếu có, cũng chỉ giữa hai phía GH Truyền Thống và chúng ta. Chúng ta còn chưa "vận động" rồi ráo với các GH, các đơn vị viện tự, chưa chiến "độc lập". Chúng ta hãy thử gia sức nỗ lực kêu gọi tất cả các đơn vị GD cùng đứng dưới chỉ danh GH Truyền Thống, VP.II.VHP, chắc Chư Tôn Đức, với tâm hoan hỷ, cũng chẳng hẹp hòi gì mà gò ép chúng ta đây chỉ là Chúng tôi sẽ phân tích thêm trong đoạn sau.

Trên đây là hai lý do gần và nổi cộm khiến đưa đến sự bất thuận trong thống thuộc. Có những ý kiến nêu ra những lý do sâu xa hơn:

1. Rằng chủ trương tranh đấu không khoan nhượng của quý Cao Tăng trong GH Mẹ đối với Nhà Nước CS là một điều vô vọng, không cân sức. Lẽ ra GH Mẹ nên ẩn nhẫn trong lúc cô thế để bảo toàn chính sinh mạng mình; không tạo duyên cớ cho CS tru diệt PG; có được yên ổn để hoằng dương, đào tạo tăng tài, gần gũi đại chúng Phật tử đang cần nhu cầu tâm linh, đạo lý. Ý kiến này cũng trùng dân nhiều Chư Tăng "biết thời thế" như HT Minh Châu, HT Thanh Từ, Thiền Sư Nhất Hạnh, v.v... Và cùng theo quan điểm này, nhiều Tông, Hệ, nhiều chùa đã không thuận hợp nhất với GH Truyền Thống, cho rằng tập trung lo Phật sự và hoằng hóa cho đồng bào Phật tử ly hương, lo đào tạo tăng tài, lo phát huy thiền tọa... là thiết thực. Từ đó nảy sinh ra lý luận rằng quý Chư Tôn Tăng Ni, phận làm cha mẹ, đã "đa nguyên" như thế, thì GDPT-HN, là phận con, không chọn ai là cha ruột, ai là cha ghẻ, miễn ai cũng là cha chung, thế thì có gì bất kính với GH Truyền Thống, mà chỉ là tùy thuận.
2. Rằng GH Truyền Thống không đủ tài sức gánh vác trọng trách (không khéo là một trọng trách vô vọng) mà GH Mẹ đã phó thác. Tại hải ngoại, GH Truyền Thống cao lắm chỉ có khả năng chạy theo những tổ chức, những yếu nhân, chính khách tranh đấu cho nhân quyền để lo cho GH Mẹ. Mà chủ trương đấu tranh cho nhân quyền lại là lá bài hai mặt, với chủ đích và tham vọng chính trị ẩn mặt phía sau, với những ngư ông thủ lợi dặt dây cho

người khác dẫn thân, v.v... và v.v...

Nhận xét và ý kiến: Lịch sử PGVN cho thấy sự gắn

bó của Đạo Pháp và Dân Tộc như cá với nước, như muối trong biển. Sự thịnh suy của đất nước cũng đồng thời là thịnh suy của Đạo Phật và ngược lại. Những gương đấu tranh bất khuất của quần chúng yêu nước, của vua quan, sĩ phu, hào kiệt ái quốc, gương đạo hạnh cao dày, gương trí tuệ siêu việt có rất nhiều hình ảnh lãnh đạo hay tác động là những vị cao tăng lưu danh thiên cổ như Khuông Việt, Vạn Hạnh, Pháp Loa, Tuệ Trung Thượng Sĩ (tức Trần Quốc Toản, con của Hưng Đạo Đại Vương), hay những vương tướng thối nhuần Đạo Phật, an dân trị quốc yên bình, như các vua quan đời Lý, đời Trần. Những lúc dân tình khốn đốn, đạo pháp hoạn nạn, các tăng nhân không nệ tẩm thân từ đại sẵn sàng hy hiến, hành hoạt cứu đời, giải đạo theo hạnh Bồ Tát. Thời thực dân, rồi triều đại nhà Ngô, đến Nhà Nước Cộng Sản, bao chư vị Tăng Ni, Phật Tử đã kiên cường đấu tranh cho lẽ phải, cho công lý đã bị tù đày, tra tấn, bức tử hay tự thiêu. Và cũng một dạ một lòng với Đạo Pháp và Dân Tộc, cũng đã có biết bao gương hy hiến vô úy cao đẹp của những người Áo Lam. Ngày nay, với truyền thống dẫn thân, hy hiến cao cả đó các Chư Tăng Quảng Độ, Huyền Quang, Tuệ Sĩ, Trí Siêu lại nối tiếp sau sự mất mát tuổi trẻ của TT Thiện Minh, HT Trí Thủ trong chế độ Cộng Sản. Với chính sách công an trị, giáng bủa các Đảng viên khắp hang cùng ngõ hẻm, người CS đã ra sức kềm chế mọi sự chống đối, kịp thời dập tắt mọi biểu hiện bất mãn của nhân dân. Những đối kháng bất lợi cho Đảng, cho Nhà Nước đều bị dẫu nhem, hay bị đánh lạc hướng trước công luận trong và ngoài nước. Mọi sinh hoạt tôn giáo đều bị theo dõi và đều hướng theo chủ trương một chiều của Đảng. Phật Giáo VN đang trong tình cảnh bị phân hóa, bị vùi dập tận gốc rễ. Quả thật sự mạng của GH Mẹ thật to tát và nguy nan. To tát và nguy nan đến nỗi phải phân thân, phân nhiệm cho một GH Truyền Thống ở hải ngoại để việc hành hoạt hộ Đạo, cứu Đời không bị tắt nghẽn. Thế mà GDPT Việt Nam tại Hoa Kỳ chúng ta vẫn chưa chịu thống thuộc vào GH Truyền Thống này, để góp thêm sức hộ đạo, hộ pháp đang trước thảm trạng Quốc nạn, Phật nạn.

Lịch sử Phật Giáo, lịch sử Dân Tộc sẽ nói sao về chúng ta ngày sau? Vin vào cơ bảo vệ truyền thống bất khả phân của GDPT để đứng bên ngoài GH Truyền Thống là không khâm tuân ý chỉ của GH Mẹ, bởi vì GH Mẹ luôn kêu gọi sự hòa hợp, thống nhất hàng ngũ Phật Giáo, từ Tăng lữ đến Phật Tử; là sai nguyên tắc tổ chức hành chánh, ngược lại tôn chỉ, vốn luôn luôn xác nhận là ở trong lòng Giáo Hội.

Bảo rằng ở trong mạng mạch của Giáo Hội, nhưng vị thế **chân trong chân ngoài** thế này quả là chúng ta **chỉ đi trong "mạng" mà chưa ở trong "mạch"**. Riêng những GH, Chư Vị Tăng Ni, những chùa tự có đường lối, và thái độ không đến gần hay không chung sức cùng GH Truyền Thống cũng không phải là cái gương để chúng ta noi theo. Trước hết, nếu xem đây là dấu hiệu bất thuận lợi cho GH Truyền Thống, thì lịch sử PGVN sau này sẽ đánh giá. Trong những trang sử đó chắc chắn không bao giờ quên ghi lại những lời tâm huyết của Đại Lão Thích Đôn Hậu, cũng trong Tâm Thư nêu trên, rằng : **"Trong lịch sử truyền bá Phật Giáo Việt Nam cũng như thế giới, có lúc rất bi thảm đầy tủi nhục, nhưng có lúc vẻ vang cũng đáng tự hào. Lúc bi thảm là lúc bản thể của Tăng Ni bị lu mờ, nội bộ Tăng Ni bị phân hóa, thành phần Tăng Ni có nhiều điểm dị biệt, giới hạnh suy kém và hiểu**

biết đạo lý một cách cục bộ, phiến diện. Trái lại, lúc về vang là lúc nội bộ chúng Tăng hòa hiệp, biết gạt bỏ những quyền lợi riêng tư, những ngã chấp tâm thường để tiến xa trên con đường tịnh hạnh, lấy giác ngộ giải thoát làm cứu cánh, lấy bản nguyện độ sanh làm sự nghiệp".

Và trong Thông Điệp, của Viện Tăng Thống, ngày 31-10-91, Đại Lão HT Thích Đôn Hậu cũng viết ra những điều mà Đại Lão gọi là "khuyến thỉnh" như sau : **"... Yêu cầu cấp thiết và trước hết là phải thành lập xong các Giáo Hội thật sự thống nhất tại mỗi quốc gia hiện có Tăng Tín đồ Phật Giáo Việt Nam đang sinh hoạt. Đặc biệt tại Hoa Kỳ, hiện có sáu đến bảy tổ chức PGVN, yêu cầu khẩn cấp vận động, điều hợp thành một GH duy nhất, và đề nghị nên hoan hỉ tự ngừng sinh hoạt các tổ chức riêng lẻ hiện có. GH tại quê nhà cũng như cá nhân tôi và quý vị trong Hội Đồng Lương Viện sẽ không liên hệ mọi Phật sự với bất cứ tổ chức PG nào ở hải ngoại, nếu như ở đó chưa có một GH thật sự thống nhất, và sẽ không yên tâm nếu như những điều khuyến tấn này chưa đạt được kết quả mong muốn..."**

Nếu Tăng Đoàn có điều gì thiếu hòa hiệp, đó là chuyện nội bộ của Tăng. GDPT là hàng đệ tử, không lấy đó so sánh để xử sự tương tự. Sự suy thịnh của PGVN, lịch sử chắc chắn sẽ không khởi quy lỗi hay tán thán một phần do Chư Tăng. Trên lẽ bình thường, ai cũng cầu mong sự hợp nhất, để bổ sung khả năng cho nhau. Xa lánh nhau chỉ làm suy giảm tổng lực cần phải có. Và cũng nên hiểu rằng GH Truyền Thống ra đời rất khẩn cấp vì tình thế khắc nghiệt bên quê nhà và sự phức tạp của các tổ chức Tăng Chúng tại hải ngoại. Lại nữa, GH Truyền Thống không phải là một cơ chế có nhiệm kỳ vĩnh viễn, sự có mặt đông đảo của Chư Tôn Đức sẽ dễ dàng dần hồi GH suy cử được người tài đức ưu tú lãnh đạo. **Đến với GH Truyền Thống không phải là điều sai quấy. Để cho GH Truyền Thống hành hoạt đơn độc hay thiếu nhiều hậu thuẫn sẽ là điều kiện để cho chính sách CS vây khốn PGVN và Chư Tôn Đức đang có thể ở trong nước được tiến hành mau lẹ; công cuộc Giải Trừ Pháp Nạn tiêu tan mây khói. Hương linh bao vị tiền bối dày công xây dựng, vun đúc, tài bồi, bảo vệ nền PGVN không thể bị lớp hậu sinh làm tủi nhục.**

Chúng ta cũng không thể lấy lý do đấu tranh chính trị của GH Mẹ là vô vọng, bất lợi. Sự xả thân, như những cuộc tự thiêu trước đây rõ ràng là sự đấu tranh không cân sức. Kết quả là phía ta vong mạng. Nhưng sự xả thân đó nếu không vén bỏ được màng vô minh cho phía đối phương thì cũng có tác động sâu rộng trong quần chúng, mang lại trí huệ và sức dũng mãnh cho họ, tiếp nối đại cuộc. Thái độ và hành động của Tôn Đức trong GH Mẹ cũng không thể gọi là có tính chính trị theo nghĩa dung tục là tranh dành quyền lực, ngôi vị. Hành hoạt và ứng xử của các Tôn Đức này là biểu hiện lập trường và thái độ Bi Trí Dũng như GH Truyền Thống đã xác nhận ở đoạn 1.4, trong "Hương Đì" của GHPGVNTNHN-HK Nhiệm Kỳ 1996-2000 như sau: **"Trên lập trường Hóa Giải và Xây Dựng, Giáo Hội không chủ trương chống đối con người mà chỉ chống đối sự tàn bạo và xấu ác. Nhưng ngay cả với sự tàn bạo và xấu ác, sự chống đối đó được thể hiện bằng những nỗ lực chuyển hóa trên nền tảng truyền**

thống BI-TRÍ-DŨNG của Phật Giáo (thay vì bằng bạo lực hận thù vốn chỉ là sự tiếp nối của Vô minh). Cũng trên tinh thần và lập trường này, dù bị đàn áp, triệt hạ, chết chóc, tù đày, Giáo Hội vẫn nhẫn nhục, hy sinh, từ bi; tuyệt đối không nuôi giữ ý niệm hận thù và chủ trương hành động trả thù".

Lập trường này chính là sinh đạo chỉ hướng hay dẫn dắt chúng sanh đến an lạc lâu dài trong thế hệ hiện tại và tương lai mà cặp mắt thế tục nóng vội dễ dàng nghi tình. Chúng ta thử nhìn lại chủ trương tranh đấu của Thầy Nhất Hạnh dưới thời cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm. Thầy đã phản bác chiến tranh ý thức hệ, nhân danh chủ nghĩa để tàn hoại con người. "Kẻ thù ta không phải là Người. Giết Người đi thì ta ở với ai" (Phạm Duy). Đã một thời gian dài cả hai phía đều xem thường chủ trương này của Thầy. Phía Tư Bản, Quốc Gia xem Thầy là tiêu cực chủ bại, làm lợi cho Cộng Sản. Đến lúc Cộng Sản chiếm trọn miền Nam, CS cũng xem Thầy là tiêu cực, chủ bại; hơn nữa, còn cho Thầy không biết phân định chánh tà, chính nghĩa và bất chính. Ngày nay, sau hơn 1/4 thế kỷ, đồng bào hai phía ê chề với nhiều hậu quả tàn hoại lâu dài của chiến tranh, chủ nghĩa và thể chế Cộng Sản cũng tàn lụi khắp nơi, mới thấy ra chủ trương theo tinh thần Phật Giáo của Thầy là chân lý.

Chúng ta cũng không thể vin có trăm hoa đua nở của các Tông hệ phái VN ở hải ngoại mà chần chờ thống thuộc. **Trước hết chúng ta không thể so sánh ngang hàng với quý Chư Tăng** được như đã nói. Còn nhìn vào cuộc sống thực tiễn, ai cũng thấy: để sinh tồn con người phải tranh đấu nhiều mặt và tùy thuận mà hành động đồng loạt vài hay toàn thể các mặt đó. Thiếu gì trường hợp vừa đánh vừa đàm; liên minh mặt này mà tấn kích mặt khác. Ở đây chúng tôi không muốn nói rằng Phật Giáo nên dùng những kế sách chính trị này. Chúng tôi chỉ muốn từ thực tiễn đó, chúng ta sẽ nhìn cảnh "trăm hoa đua nở", tình trạng "đa nguyên" của các đơn vị, đoàn thể PG của cộng đồng VN hải ngoại bằng cặp mắt hoan hỉ, bằng bản tâm thường lạc.

Chúng ta phải trân trọng và kính ngưỡng ý thức cao độ của Chư Vị tập trung hoằng hóa bá tánh, hướng đạo và hộ trì tâm linh (như giảng pháp, in kinh, lễ bái, tang hôn) cho đại chúng, đào tạo tăng tài... trong lúc theo đuổi những đường lối độc lập, hoặc không rập khuôn theo truyền thống PGVN xưa nay để thuận tiện phát huy thêm nền PGVN. Chẳng hạn những sinh hoạt Thiền Tập, giảng Thiền được quảng bá trong đại chúng sâu rộng hơn ngày trước khi ở quê nhà. Có cơ chế PGVN hải ngoại theo đường lối liên kết, giao lưu hay sinh hoạt chung với các tôn giáo ngoại quốc để vừa thu tiếp những kinh nghiệm tổ chức có hiệu quả khế hợp thời đại, vừa thu hút được người ngoại quốc đến gần, hiểu biết hay quy y PG nhiều hơn. Có cơ chế PGVN hải ngoại kiện toàn hay quảng khai thêm tinh hoa và sự dung hợp của các tông phái PG khác nhau vốn có trong dòng sống PGVN như Đại Thừa, Nguyên Thủy, Mật Tông, Tịnh độ, Thiền tông, v.v... Cũng có chủ trương đào tạo tăng tài đầy đủ nội lẫn ngoại điển, v.v... và v.v... Tất cả những cơ chế tổ chức tưởng như tản mạn, thiếu gắn bó trên đều đem lại nhiều lợi lạc cho quần sinh, vun bồi ngôi nhà chánh pháp, cho PGVN mai hậu.

Đạo lý bền vững, tâm trí dũng mãnh thì mọi ma chướng thế gian cũng dễ tiêu trừ, dù đó là ma chướng bản thân hay ngoại tại. Nhưng nói như thế cũng không có nghĩa chúng ta quy hàng trước mọi thế lực ma vương đang bách hại chúng sanh trong đó có Đạo Pháp và Dân Tộc. Chúng ta không thể không nối tiếp, không theo gương hy sinh cao cả của những lớp Thầy Tổ, Chư Thánh Tử Đạo, bao đồng đội Áo Lam đã hy hiến xả thân cho sự lớn mạnh và trường tồn của PGVN trong đó có GH và GDPT.

Ngày hôm nay, những thành quả kỳ diệu của kỹ năng khoa học trong vận chuyển và tin học, những thay đổi lớn lao trong kinh tế và chính trị, khiến cho mọi quốc gia trên thế giới, nói theo "Thông Điệp Hướng Về Thế Kỷ XXI" của HT Huyền Quang, không còn cô lập, trái lại **"chiến tranh, dịch bệnh, thiên tai, đói kém, không còn là vấn đề nội bộ của riêng lẻ mỗi quốc gia hay dân tộc. Nơi nào mà có một cá nhân bị ức hiếp, một tập thể bị đàn áp, thì các nơi khác trên năm châu đều nỗ lực can thiệp và áp lực đối thay. Nhân phẩm con người và các quyền cơ bản, về dân sự và chính trị đã được toàn cầu hóa"**. Một trong biểu hiện tích cực trong nhận định này là đấu tranh nhân quyền để giải bỏ áp bức, tàn sát, giữ toàn thân mạng người đấu tranh cho lẽ phải, đồng thời cũng để bảo vệ giá trị công lý, lẽ phải. Vậy thì nương vào thế nhân quyền để hỗ trợ và giữ an nguy cho GH quê nhà và Chư Tôn Đức trong GH đó là một điều cần thiết.

Không phải Quý Tôn Đức, các Thiện Trí Thức PGVN khắp nơi không nhìn ra và lường trước mặt trái mặt phải của vấn đề:

- Phân hóa trong tổ chức PGVN hiện nay, trong và ngoài nước, vừa là điểm yếu lại vừa có lợi thế như một sự phân nhiệm, ít ra cũng là sự tự nguyện phân nhiệm để hành hoạt dần trải trên nhiều mặt, mà mặt nào cũng có sự lợi lạc riêng (như vừa phân tích sơ lược ở trên). **Phân hóa cũng là một thử thách lịch sử:** nhân dân, giáo đồ sẽ biện biệt được chánh tà, cân lượng tình thế.
- Còn nhân quyền dù có ý đồ gì đi nữa, nhưng cũng có những hiệu quả tốt đẹp và lương hảo trước mắt ai cũng thấy rõ. Vậy thì cùng GH Truyền Thống đấu tranh nhân quyền là điều kiện cần thiết. Và cũng như chúng tôi vừa trình bày ở trên, Nhà Nước CS đang lúng túng trước thế tình chánh danh và pháp lý ở quê nhà, trong đó vi phạm nhân quyền là thế yếu và dễ lộ ra, nên chúng ta cũng nên tập trung vào điểm này để tranh thủ quốc tế hậu thuẫn can thiệp, công bố sâu rộng khắp thế giới, có thế chúng ta mới có thêm lực cho việc Giải Trừ Phá Pháp Nạn; sự an nguy của GH Thống Nhất, sinh mạng, cuộc sống hàng ngày của Chư Tôn Đức trong GH này càng bớt phần cam go càng tốt. Đó là chưa kể, cuộc đấu tranh nhân quyền của Phật Giáo còn góp phần tăng thêm tác năng đấu tranh đồng loạt và rộng khắp để giải nạn cho các tầng lớp nhân dân áp bức, các sĩ phu, trí thức yêu nước, các tôn giáo khác hiện lâm nạn trong nước cũng như trên thế giới. Đây cũng chính là thực hiện bản nguyện tự độ, độ tha, lo mình lo người của Phật Giáo vậy.

Giờ phút này, GDPT chúng ta chưa dứt khoát đứng sau lưng GH Truyền Thống tại hải ngoại thì vẫn chưa thể gọi là ở trong lòng GHPGVNTN nói chung. Lịch sử Đạo Pháp và

lịch sử GDPT sẽ không quên ghi dấu chúng ta ! Chúng tôi thiết nghĩ giải trừ mọi khúc mắc, tháo gỡ mọi bế tắc, trước hết phải từ tâm thành của chúng ta, chứ không phải chờ đợi Chư Tăng trong GH Truyền Thống, một GH mà những thành viên đã trải qua bao hoạn nạn của dân tộc, của đạo pháp trong quá khứ và cũng nhận rõ GDPT từng chung cùng trải qua, một GH đã đề quyết trong Hướng Đi của mình, Nhiệm kỳ 1996-2000 như sau: **"Đặc biệt quan tâm đối với thanh thiếu niên Phật Tử : Giới trẻ VN ở hải ngoại mà phần lớn có nguồn gốc là Phật giáo, sanh ra và lớn lên trong môi trường văn hóa và xã hội xứ người, không bao lâu nữa sẽ là thế hệ thứ hai của người Việt hải ngoại. Đây sẽ là thế hệ có rất nhiều khả năng, sẽ là vốn quý của Dân Tộc và Đạo Pháp nếu có chính sách tiếp cận và hướng dẫn đúng mức. Tương lai của PGVN ở hải ngoại tùy thuộc và quyết tâm và phương thức đầu tư của GH và giới trẻ ngày nay".**

GDPT đã dày dặn hơn nửa thế kỷ, là cái nôi quy tụ giới trẻ đó, là trường đào luyện đức, trí dục và đặc biệt là giáo lý Phật Đà, bảo tồn Việt tính cho giới trẻ. Làm sao GH Truyền Thống hay bất kỳ GH nào lại qua mặt làm ngơ, xu phụ GDPT được ! Dù biết giá trị của chính mình, GDPT cũng không bao giờ ngã mạn, tự kiêu và chờ đợi sự mời gọi. Và khi nói bảo toàn tính bất khả phân của bản thể GDPT, chúng ta cũng nhớ rằng, nếu nhìn trong bối cảnh PGVN nói chung, tính bất khả phân của mọi cơ chế, mọi tông hệ thuộc PGVN cũng là điều trọng yếu, hay đúng hơn là trội yếu. Vậy tính bất khả phân, nhìn rộng ra, còn là bất khả phân của GDPT với GHPGVNTN nữa, kể cả đối với các chi phần của GH Chính Truyền đó, GDPT từng nhận ra sứ mạng nào là chánh đáng và sẵn sàng gánh vác sứ mạng đó với tâm hoan hỷ, tinh tấn. Trong quá khứ, biết bao kham khó, khổ nạn, GDPT còn vượt được. Thế mà ngày nay chỉ một chữ "thống thuộc" lại chùn chân sao?

Trân trọng kính chào tinh tấn.
QUẢNG PHÁP Trần Minh Triết

